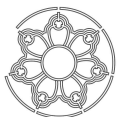

Építészet tyúklépésben

Életképes adaptációk – Adaptív épületek

Vukoszávlyev Zorán PhD, egyetemi docens / Kronavetter Péter DLA, egyetemi adjunktus
Építészettörténeti és Műemléki Tanszék / Középülettervezési Tanszék

o1

A műemlék-
védelem táguló
körei

o2

A megismerés
folyamata

o3

Adaptív
újrahasznosítás
az oktatásban

o4

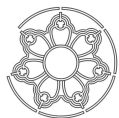
Kutatások a
doktori
iskolában

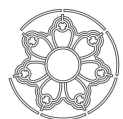
o5

Egyéni hallgatói
témák,
diplomatervek

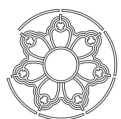
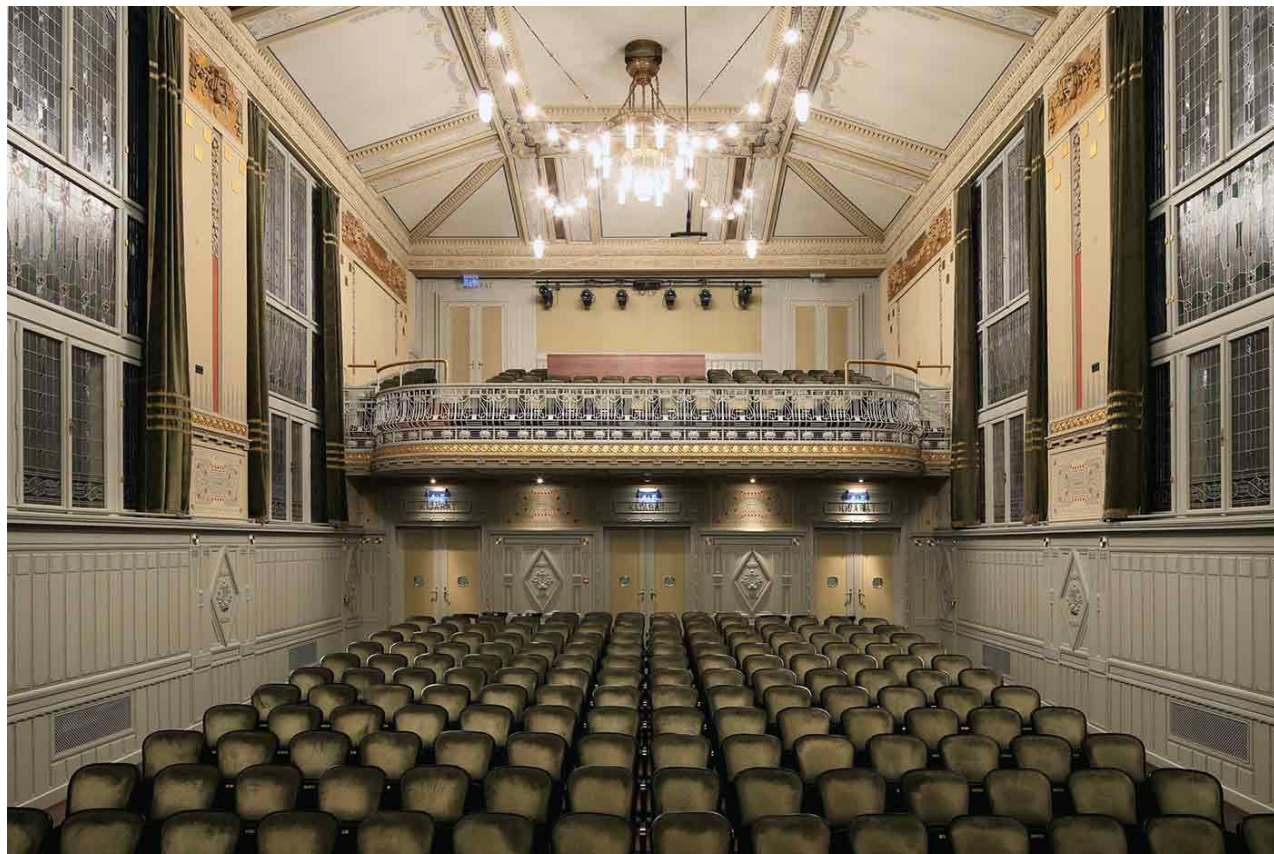
o6

Építészet
tyúklépésben

*Pazár Béla DLA, Magyarai Éva (MNDP), Potzner Ferenc: Budapest, Zeneakadémia felújítása, 2003-2013.
European Heritage / Europa Nostra Award Grand Prix (2015)*

*Pazár Béla DLA, Magyarai Éva (MNDP), Potzner Ferenc: Budapest, Zeneakadémia felújítása, 2003-2013.
European Heritage / Europa Nostra Award Grand Prix (2015)*

Pazár Béla DLA, Magyari Éva, Polyák György (MNDP)

Sopronbánfalva, egykori pálos-karmelita kolostor átalakítása, 2008-2010. ICOMOS díj

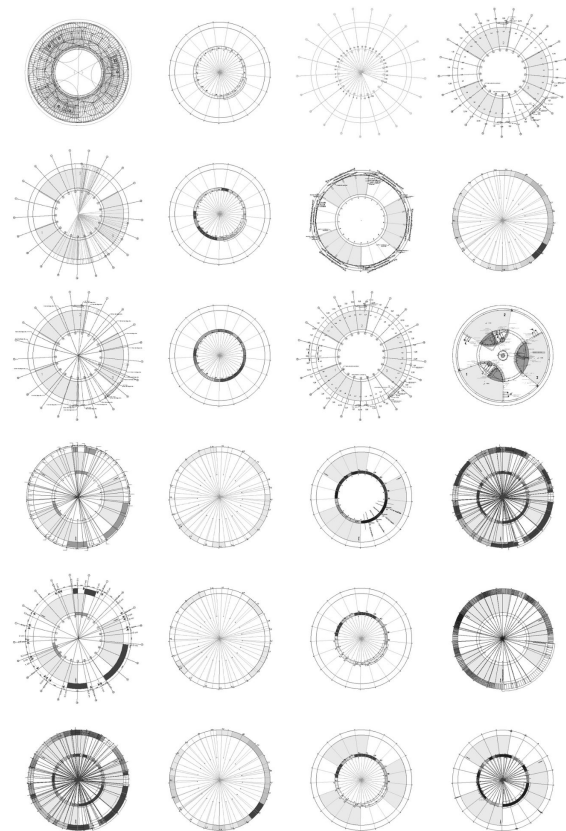
Szabó Levente, Alkér Katalin, Bartha András, Biri Balázs, Terbe Rita, Tolnai Zsolt (Hetedik Múterem)
Budapest, Budai régi városháza újrahaznosítása, 2014-2018.
ICOMOS-díj, Mies Van der Rohe Award jelölés

Zombor Gábor és tervezőtársai (Mono Studio):
Budapest, Ligeti Villa felújítása, 2018-2020.

ICOMOS-díj, Mies Van der Rohe Award jelölés, Média Építészeti Díja Közönségdíj

Szabó Levente és tervezőtársai, Gyüre Zsolt:
Budapest, Móróczi Zsigmond körtéri forgalomirányító átalakítása, 2012-2014.
BÉK Nívódíj

o1

A műemlék-
védelem táguló
körei

o2

A megismerés
folyamata

o3

Adaptív
újrahasznosítás
az oktatásban

o4

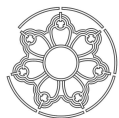
Kutatások a
doktori
iskolában

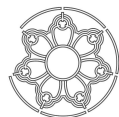
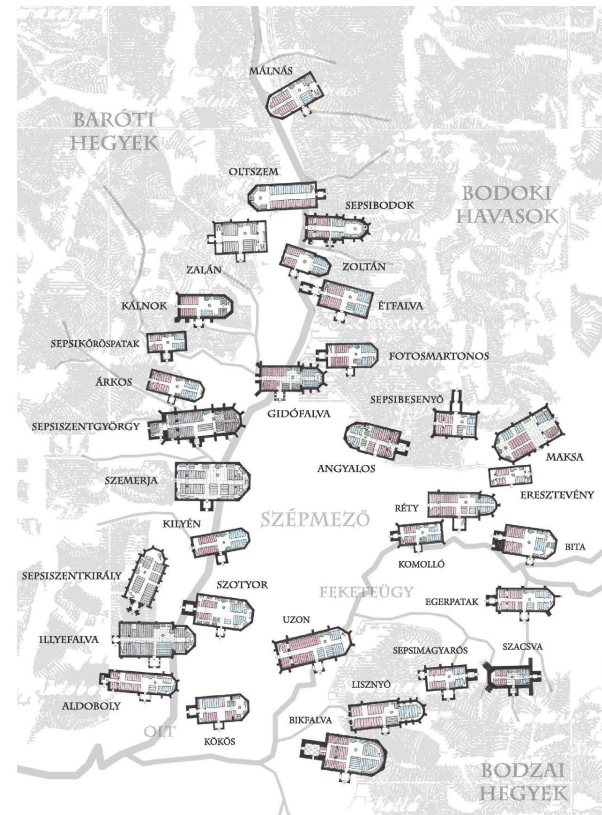
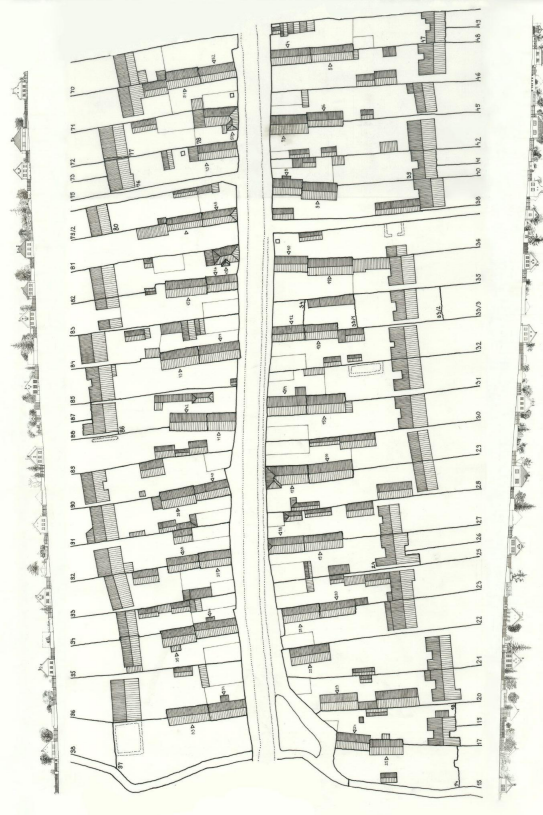
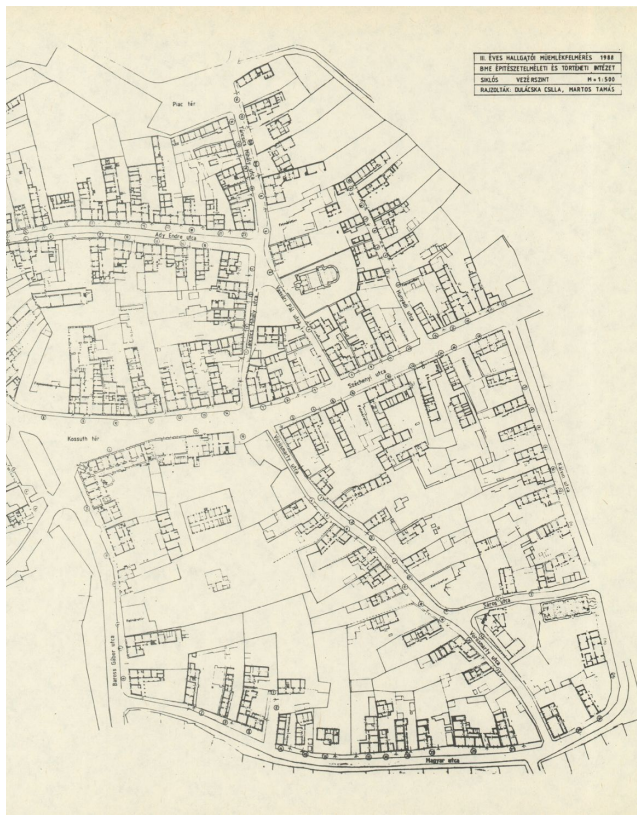
o5

Egyéni hallgatói
témák,
diplomatervek

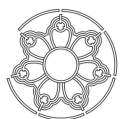
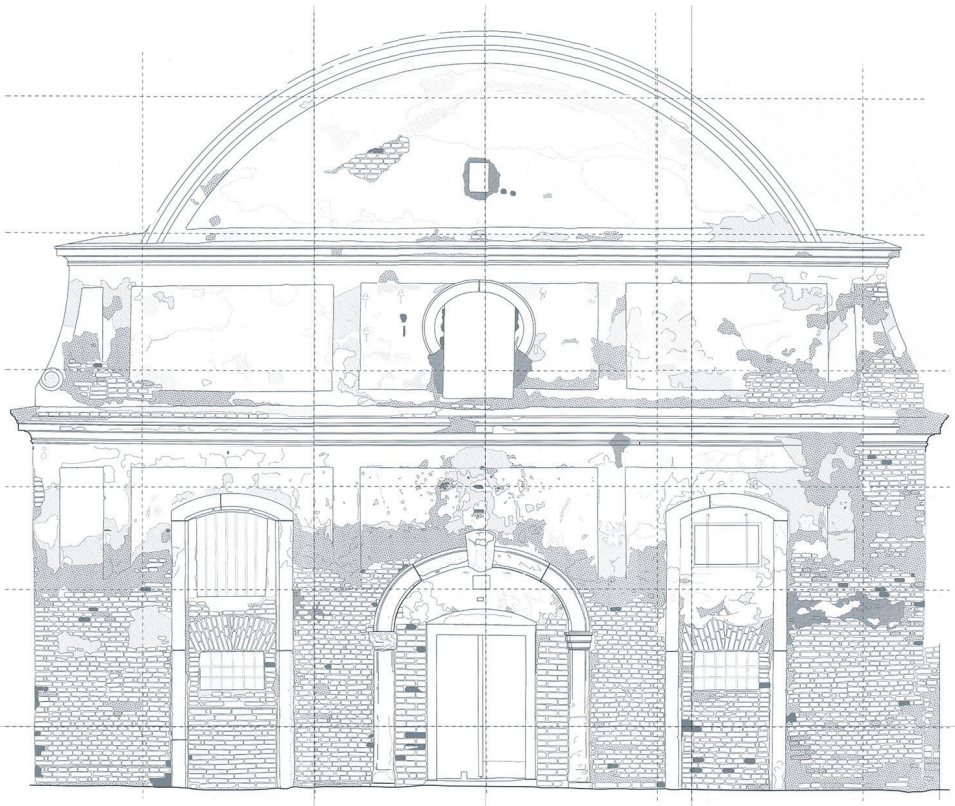
o6

Építészet
tyúklépésben

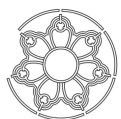
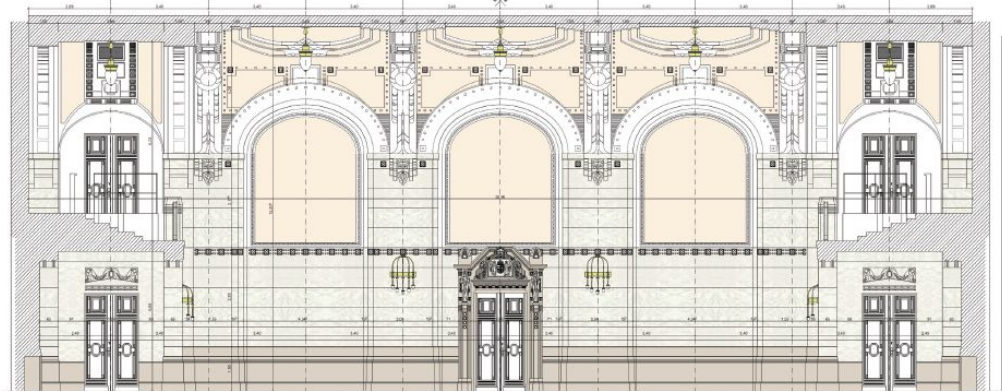
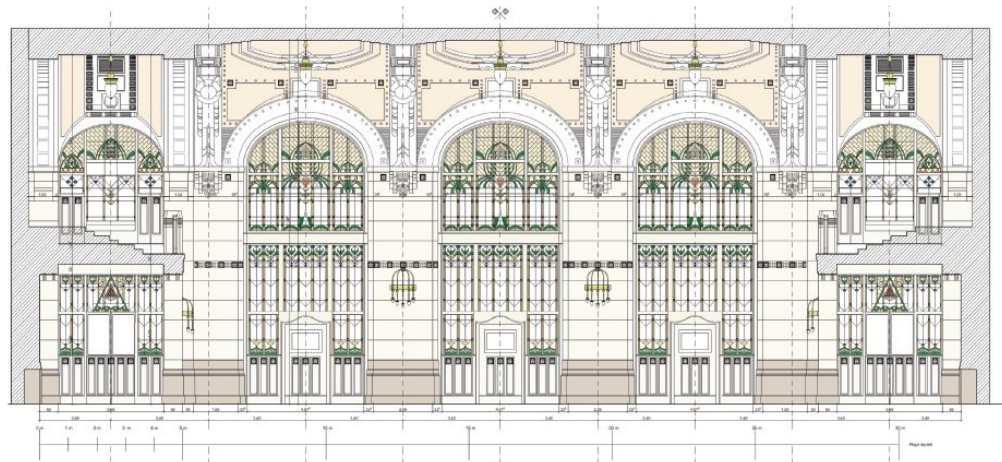

*Siklós (1988, témav.: Guzsik Tamás), Vöröstó (2002, témav.: Marótyz Katalin) települési értékvédelmi felmérése
Háromszék református templomai tipológiai kutatás (témavezető: Danielisz Dóra)*

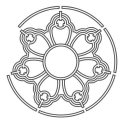
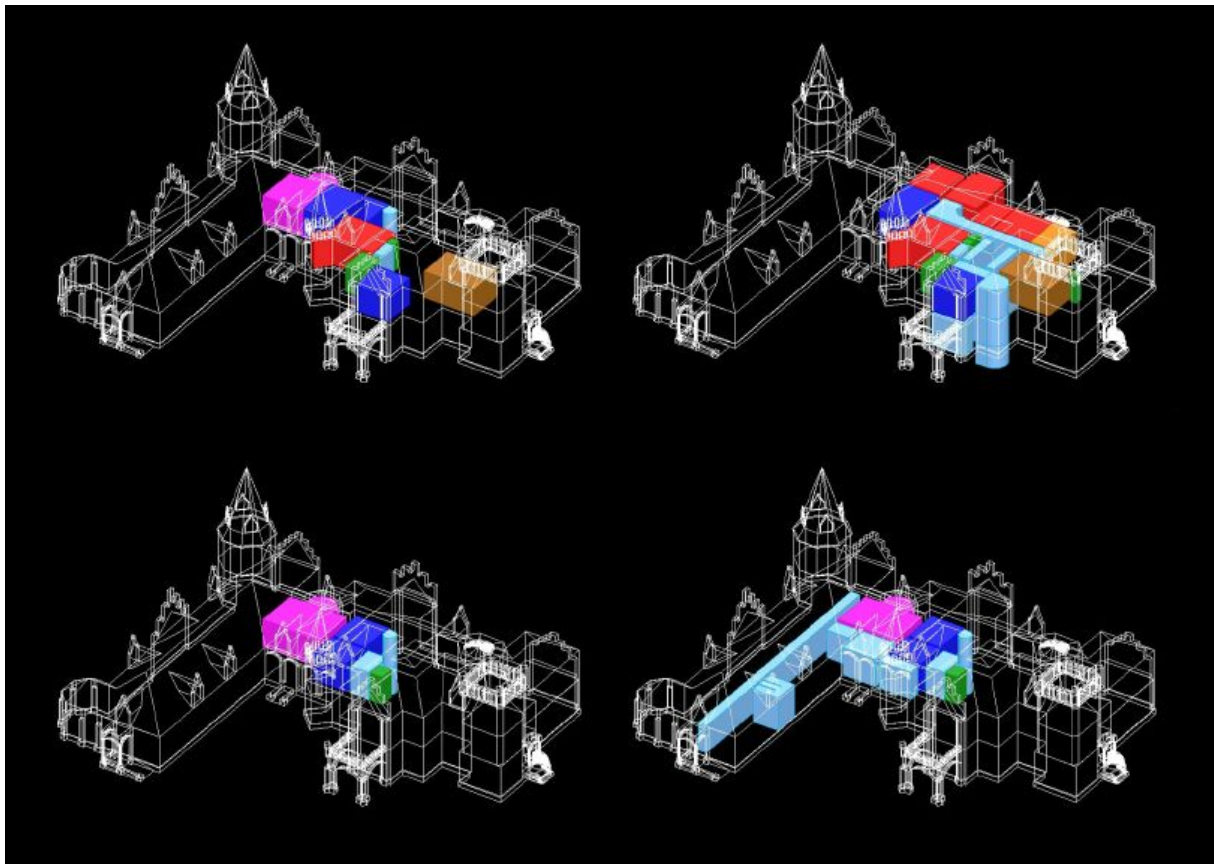

*Fertődi Esterházy-kastélyegyüttes marionett színházának felmérési rajza, nyugati homlokzat 2006.
(felmérés: Kräbling János, Fekete J. Csaba és Halmos Balázs PhD) és a helyreállított épülethomlokzat, 2013.*

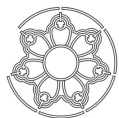
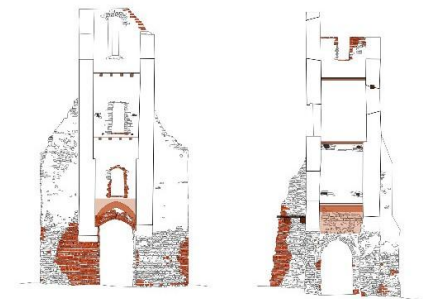
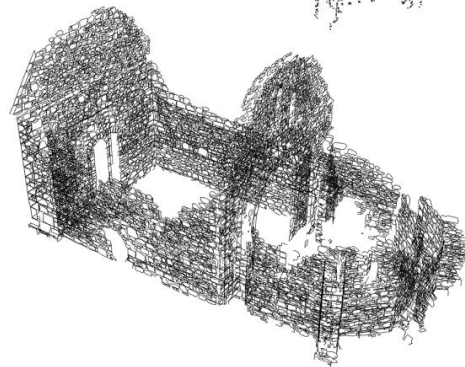
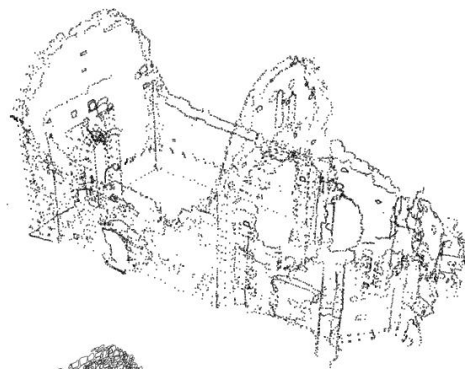
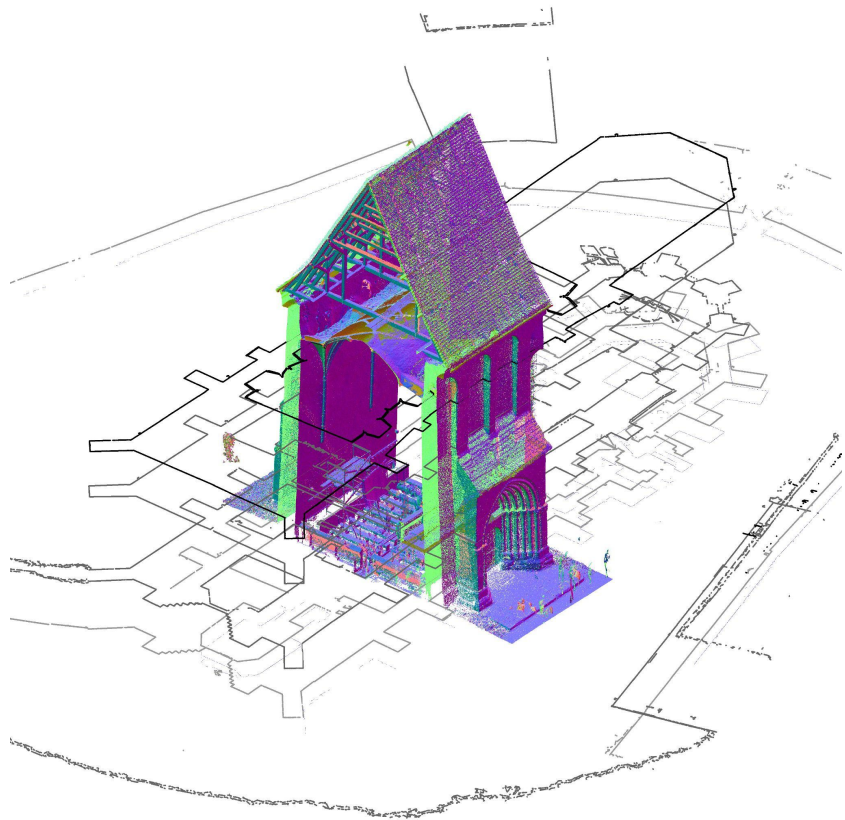

Patak Gergely, Polyák Nóra, Turi Lilla:

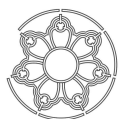
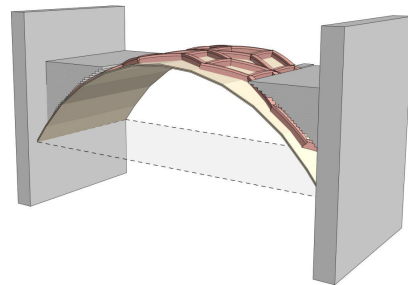
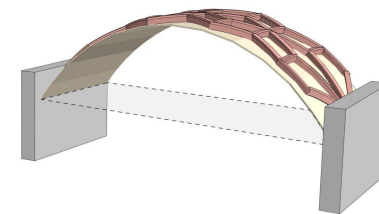
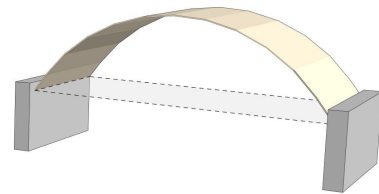
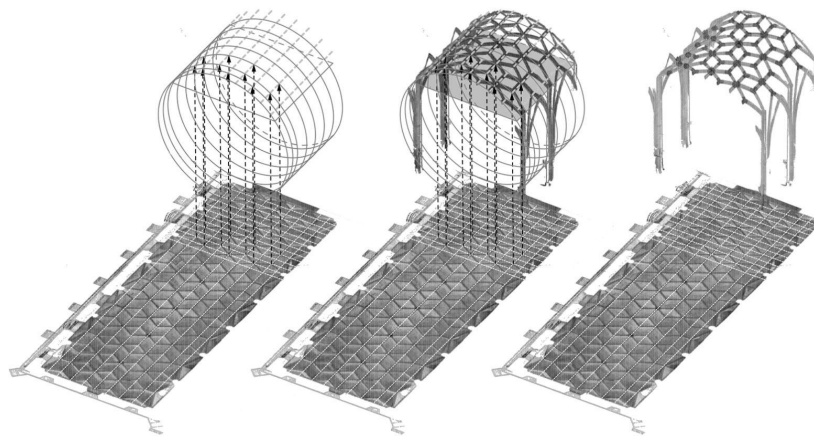
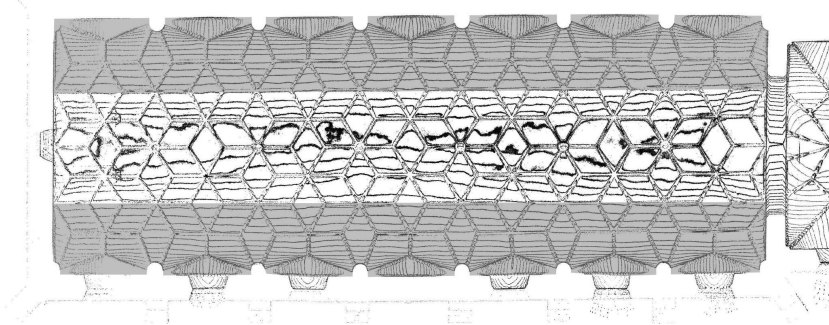
A Hauszmann Alajos tervezte Műegyetem dísztermének rekonstrukciós terve, 2013. (témavez.: Pazár Béla DLA)

Fekete J. Csaba PhD: A nádasdladányi Nádasdy-kastély funkcióelemzési vázlatai kutatásaiból, 2007.

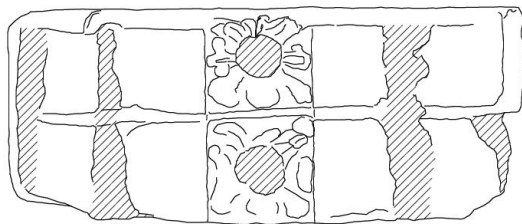
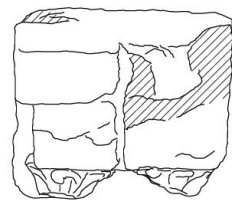
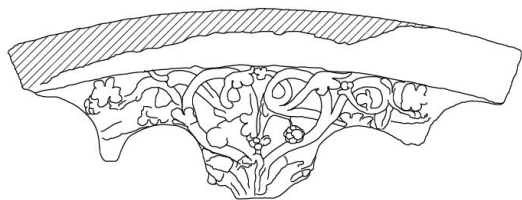

Szászbogács (Románia), evangélikus templom, 2019. (Krähling János és Fehér Krisztina); Kismuzsaly (Ukrajna), templomrom, 2015. (Halmos Balázs és Marótzky Katalin); Regöly-Somolyi pusztatemplom, 2017. (Zslebcics Judit)

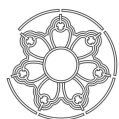

*Szeged, ferences kolostortemplom - késő-gótikus hálóboltozatok geometria alapú építészeti kutatása, 2023.
(témavezető: Jobbik Eszter)*

0 20 cm

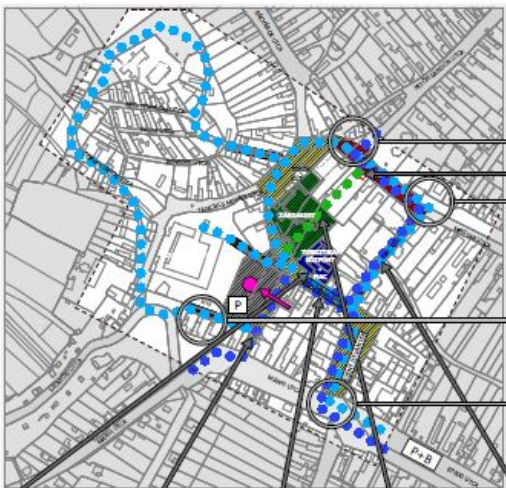

Zsámbék, premontrei templom kóttára faragványok 3D alapú felmérései alapkutató, 2019.
(témavezető: Fehér Krisztina PhD)

WASHINGTON, 1987 - A TÖRTÉNETI VÁROSKÖZ VÉDELMI ÉS NEMZETKÖZI KARTÁJA.
MÓDSZEREK ÉS ESZKÖZÖK 13. PONTJA: "13. A REGIONÁLIS ÉS VÁROSRÉNDÉZÉSI TERVEKBEN ELŐIRÁNYZOTT FORGALMI UTAK NEM HALADHATNAK KERESZTÜL A TÖRTÉNETI VÁROSRÖVID, DE BIZTOSÍTANIUK KELL JÓ MEGKOZELÍTHETŐSÉGET."

JELMAGYARÁZAT:

- ÜTHÁLÓZAT
- REHABILITÁLT ZÖLDFELÜLET
- BURKOLAT REHABILITÁCIÓ, FORGALOMCSILLAPÍTOTT ÚTSZAKASZOK
- REHABILITÁLT PARKOLÓ
- TERVEZETT SÉTÁNYBURKOLAT
- REHABILITÁLT BÉPÍTETT TERÜLET
- SÉTA UTAK, GYALOGOS FORGALOM
- ZÖLDFELÜLETI SÉTA UTAK
- KERÉKPÁROS FORGALOM
- MINŐSÉGI GYALOGOS KAPCSOLAT KIÉPÍTÉSE (SZÜKSÉGES RÉSZEKEN LÉPCSŐKKEL)
- TERVEZETT PARKOLÓ ÉS MEGLÉVŐ BUSZMÉGÁLLÓ
- ÁTLYEVEZETT IMMACULATA SZOBOR

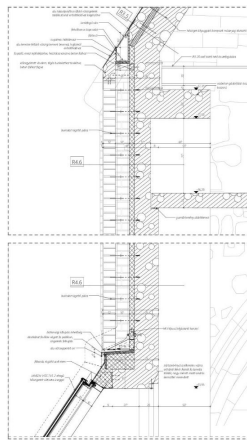

- PROBLÉMÁS CSOMÓPONT: TERVEZETT GYALOGOS ÁTKELŐHELY A TEMPLOM KÖNNYEBB MEGKOZELÍTHETŐSÉGÉNEK BIZTOSÍTÁSA. FORGALOMCSILLAPÍTOTT ÚTSZAKASZ**
- L** ELBONTANDÓ ÉPÜLET
- II** PROBLÉMÁS CSOMÓPONT: GYALOGOS ÁTKELŐHELY BIZTOSÍTÁSA ÉS TERVEZETT JÁRDA FORGALOM LASSÍTÓ MŰTÁRGY BEÉPÍTÉSE
- III** PROBLÉMÁS CSOMÓPONT: GYALOGOSFORGALOM KIÉPÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGE, TERVEZETT LÉPCSŐ
- IV** PROBLÉMÁS CSOMÓPONT: GYALOGOSFORGALOM KIÉPÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGE, ÚJRATERVEZETT GYALOGOS ÁTKELŐHELYEK

TERVEZETT BEAVATKOZÁSOK:

- JAVASOLT KORLÁTOZNI AZ ÁTKÖZLEKÉST CSAK A CÉLFORGALOM SZÁMÁRA, FORGALOMCSILLAPÍTÁSSAL CÉL A TERÜLETEN LÉVŐ INTÉZMÉNYEK, INGATLANKOK MEGKOZELÍTHETŐSÉGE.
- LÁTÁNYVÉDELMI, TELEPÜLÉSKÉPET ZAVARÓ LÉGMŰVEK TERSZÍN ALÁ HELYEZÉSE, LÁTÁNYVÉDELME A TERVEZÉSSEL ÉRINTETT TERÜLETEN.
- EGYSÉGES ÚT ÉS JÁRDABURKOLAT, VÁROSI BÚTORZAT (PADOK, INFOTÁBLÁK, NÖVÉNYDÉZSÁK, KANDELLÁBEREK) HASZNÁLATA A KIEMELT TERÜLETEKEN ÉS A PARKOLÓNÁL, SÉTALÉPCSŐKNÉL, BURKOLATVÁLTAZÁS, EMELT KÖZLEKEDŐ FELLETEK, KÉTOLDALI JÁRDAK KIÉPÍTÉSE.
- ZÖLDTERÜLETEN KÖRNYEZETBARÁT VÍZTERESZTŐ SÉTÁBURKOLAT HASZNÁLATA.

TURISZTIKAI KÖZPONT, PIAC ÉS KERÉKPÁROS PIHENŐ-JAVÍTÓ HELY	EGYSÉGES ÚTCABÚTOROK	LÁTÁNYVÉDELME	SÉTÁNYBURKOLAT	EGYSÉGES TELEPÜLÉSKÉP
---	-----------------------------	----------------------	-----------------------	------------------------------

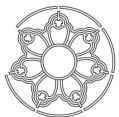
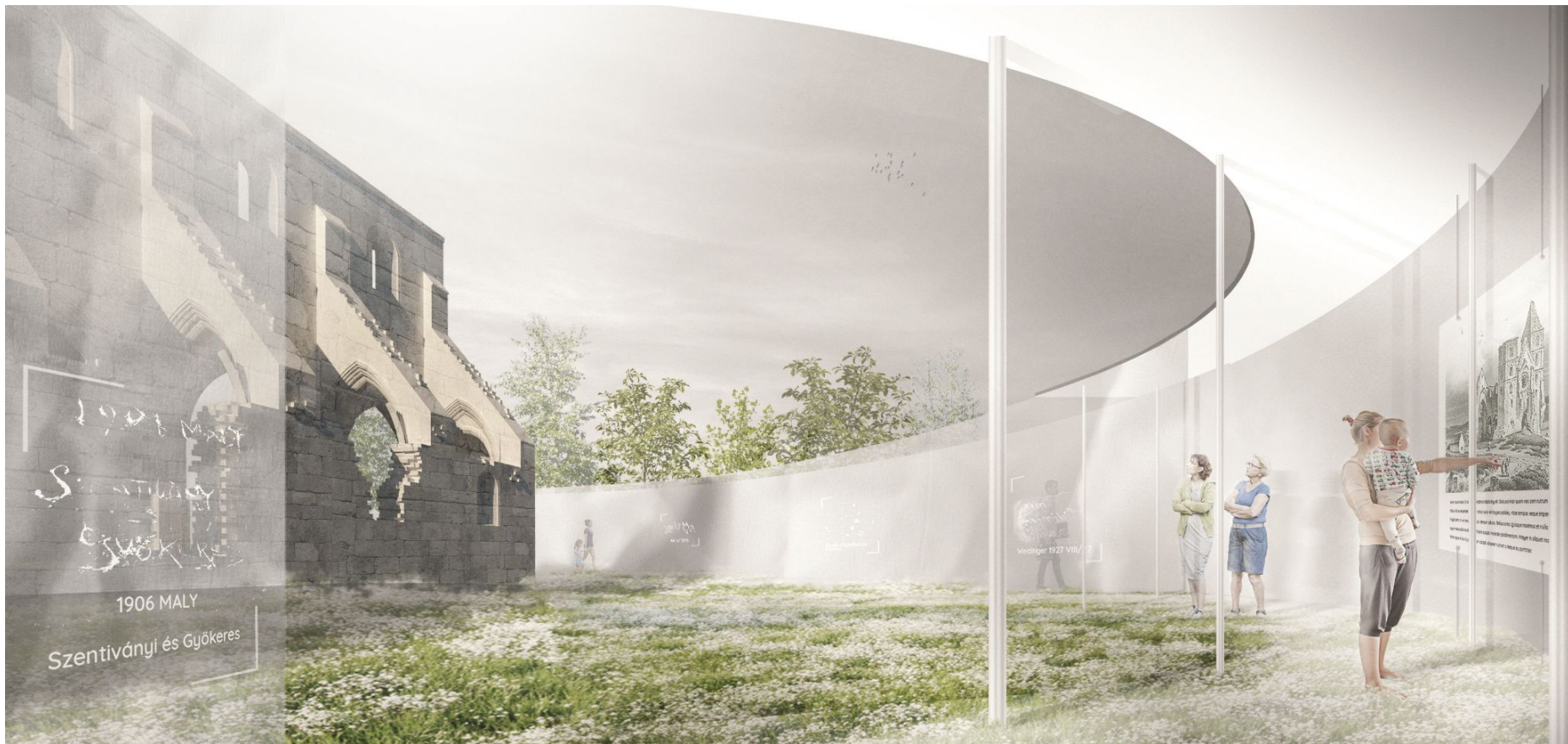

ÉSZAKI HOMLOKZAT

Műemlékvédelmi szakmérnöki képzés: Zsámbék történeti településközpont revitalizációja terv, 2022.

Dobos Dénes: Zsámbék templomrom megújítása terv, 2017.

Bogáthy Zsolt, Laczka Áron: Korok lenyomata – a zsámbéki romtemplom emlékezete, 2018.
Tudományos-művészeti diákköri munka (témavezető: Szabó Levente DLA és Halmos Balázs PhD)

o1

A műemlék-
védelem táguló
körei

o2

A megismerés
folyamata

o3

Adaptív
újrahasznosítás
az oktatásban

o4

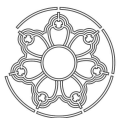
Kutatások a
doktori
iskolában

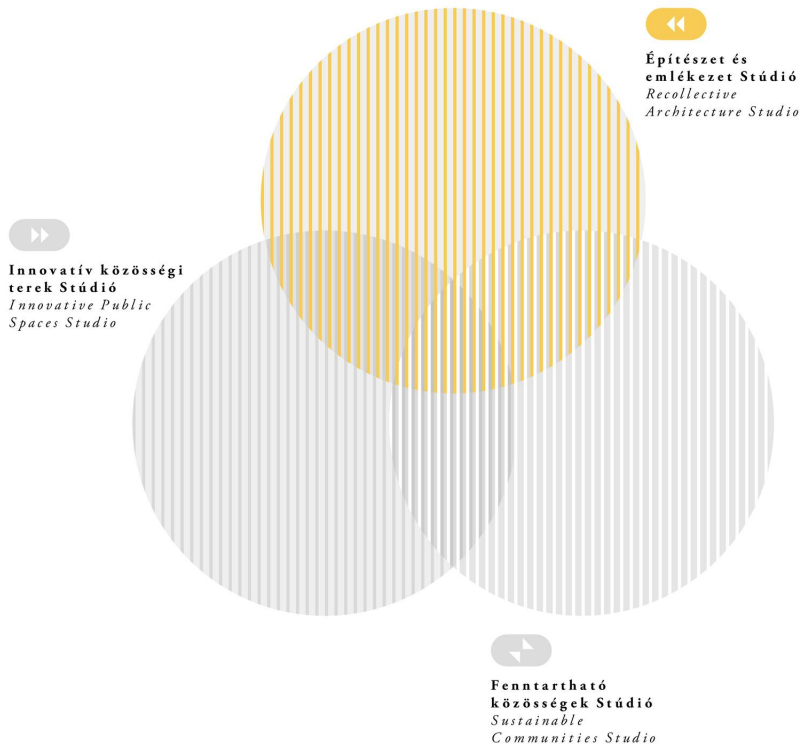
o5

Egyéni hallgatói
témák,
diplomatervek

o6

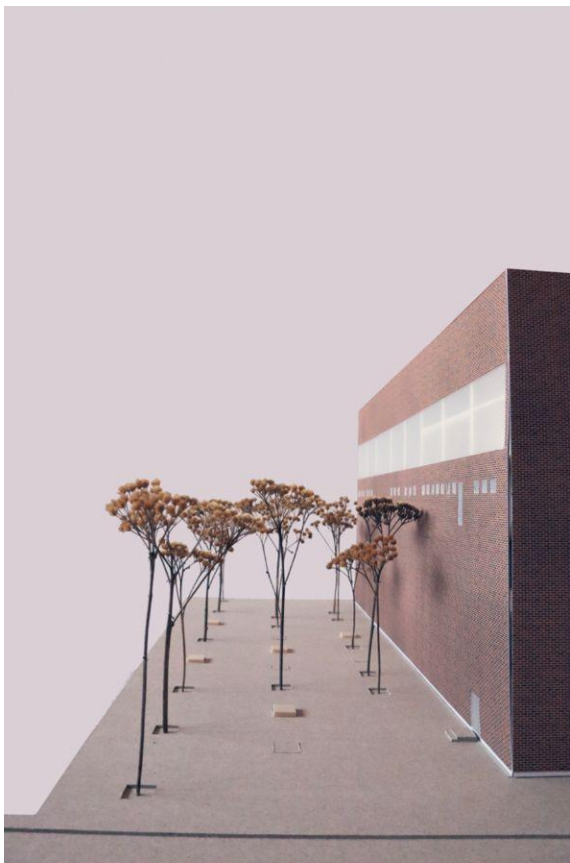
Építészet
tyúklépésben

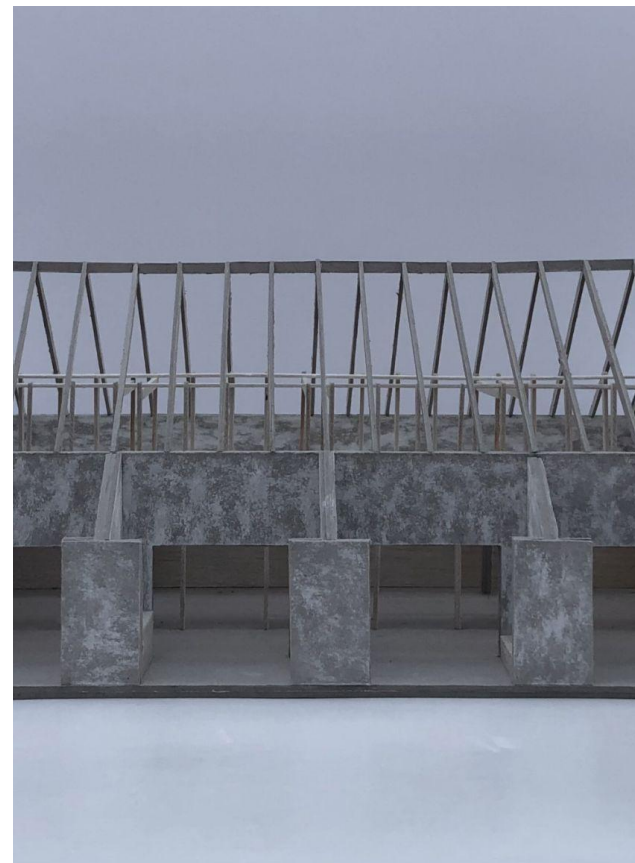
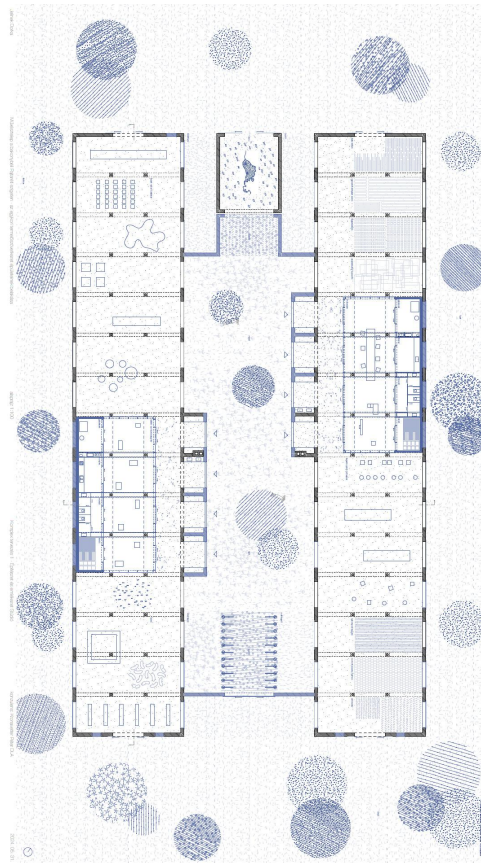
emlékezet és tér / örökségvédelem / megújítás /
 rehabilitáció / ipari örökség / kulturális örökség /
 emlékezet és anyag / rekonstrukció / adaptive reuse /
 hitelesség / restaurálás / táji léptékű örökség / hiány
 és emlékezet / műemlékvédelem / emlékezet helyei /
 romok / megtisztítás / építési kultúra / tér-idő kollázs
 / téri archetípusok / folytonosság / kiegészítés /
 újrahasznosítás / értelmezés / spolia / emlékművek /
 átváltoztatás / helyreállítás / globális emlékezet /
 megőrzés / reuse recycle remediate / felfedés /
 archeológia / hely és emlékezet / emlékezet és
 hagyomány / emlékezet és lépték / adaptív
 újrahasznosítás / egy hely rétegei / megjelölés és
 jelentés / kritikai rekonstrukció / városi tér
 emlékezte / metamorfózis / lenyomatok / továbbépítés

A Középülettervezési Tanszék három tervezési stúdiója – Építészet és emlékezet Stúdió
 (Szabó Levente DLA, Kronavetter Péter DLA, Sámson Kinga DLA, Vannay Miklós DLA)

TDK 2024

Léstyán Ernő féle trafóház újrahasznosítása: Csertán Tamás, Drobilich Benedek

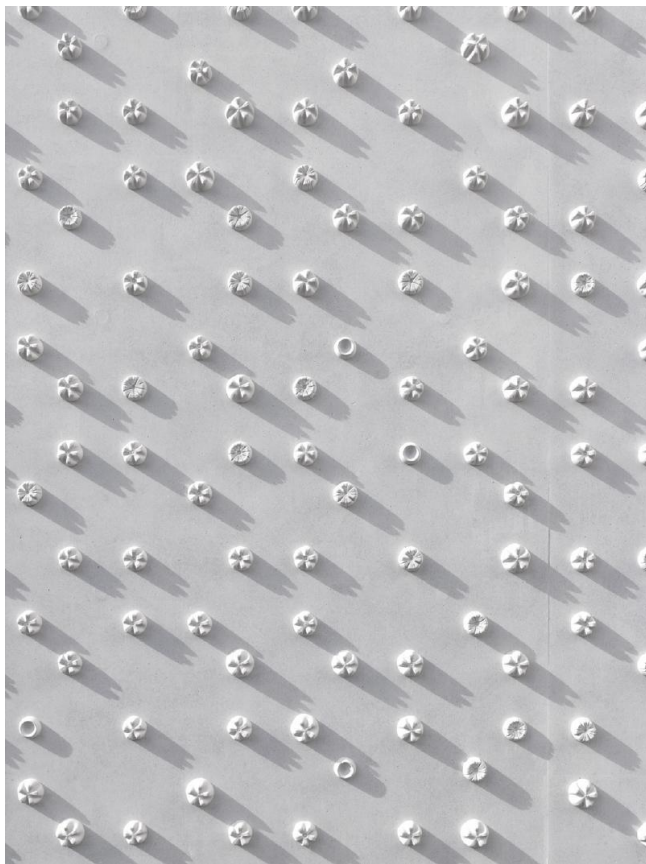
KOMPLEX 2024

Jelinek Dorka: Termelőszövetkezeti istállóépületek adaptív újrahasznosítása – Bakonybél

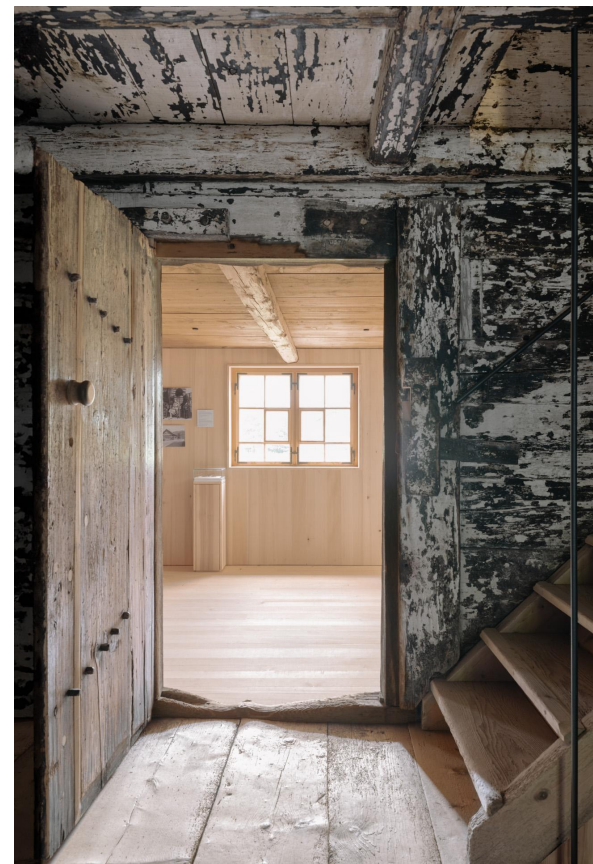

Tanszéki könyvtár
– Az Építészet és emlékezet Stúdió könyvespolca

Nemzetközi meghívott előadók a tanszéken – Andreas Cukrowicz 2023
Cukrowicz Nachbaur Architekten: Vorarlberg Museum 2015

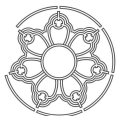
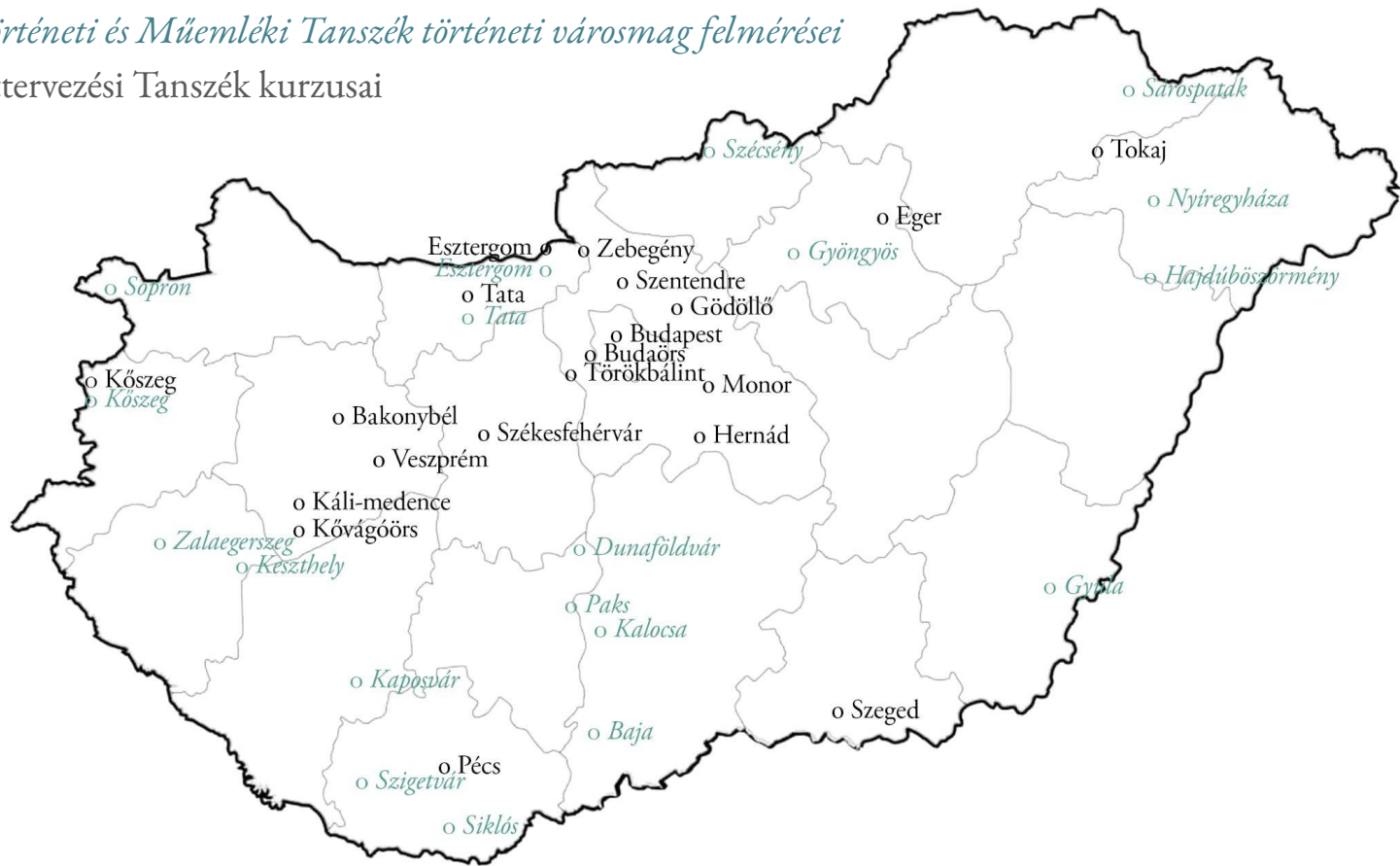

Nemzetközi meghívott előadók a tanszéken – Markus Innauer 2024

Innauer Matt Architekten: Museum Bezau 2024

o *Építészettörténeti és Műemléki Tanszék történeti városmag felmérései*

o *Középülettervezési Tanszék kurzusai*

Középméretű városok történeti magjának (1980-1996)

és kistélepülések népi építészeti emlékeinek felmérései (1997-2017)

Települési együttműködések Magyarországon

Együttműködések településekkel külföldön: 2022-2024 Erdély trilógia
Specializációs Tervezési Tárgy 2022 Kolozsvár, 2023 Nagyvárad, 2024 Temesvár

Kiállítások a hallgatói tervekből
Többek közt: FUGA Budapesti Építészeti Központ, AQB Art Quarter Budapest, Kiscelli Múzeum

o1

A műemlék-
védelem táguló
körei

o2

A megismerés
folyamata

o3

Adaptív
újrahasznosítás
az oktatásban

o4

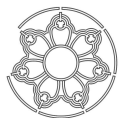
Kutatások a
doktori
iskolában

o5

Egyéni hallgatói
témák,
diplomatervek

o6

Építészet
tyúklépésben

ÉPÍTÉSZET ÉS IDŐ

A 60-AS ÉS 70-ES ÉVEK MAGYARORSZÁGI
ÉPÍTÉSZETÉNEK ÖRÖKSÉGÉRŐL

a BME Építőművészeti Doktori Iskola tanulmánykötete 2016/17

ARCHITECTURE AND TIME
About the architectural heritage
of the 1960s and 70s in Hungary

BME ÉPÍTŐMŰVÉSZETI
DOKTORI ISKOLA

továbbépítés és újrahasznosítás

a BME Építőművészeti Doktori Iskola tanulmánykötete 2017/18

REBUILDING AND
ADAPTIVE RE-USE

BME ÉPÍTŐMŰVÉSZETI
DOKTORI ISKOLA

Térfoglalás

a BME Építőművészeti Doktori Iskola tanulmánykötete 2020/21

SPACE
OCCUPATION

BME ÉPÍTŐMŰVÉSZETI
DOKTORI ISKOLA

Építőművészeti Doktori Iskola – tematikus évkönyvek örökségvédelemről és újrahasznosításról
Építészet és idő (2016/17) / Továbbépítés és újrahasznosítás (2017/18) / Térfoglalás (2020/21)

009

010

122

011

012

124

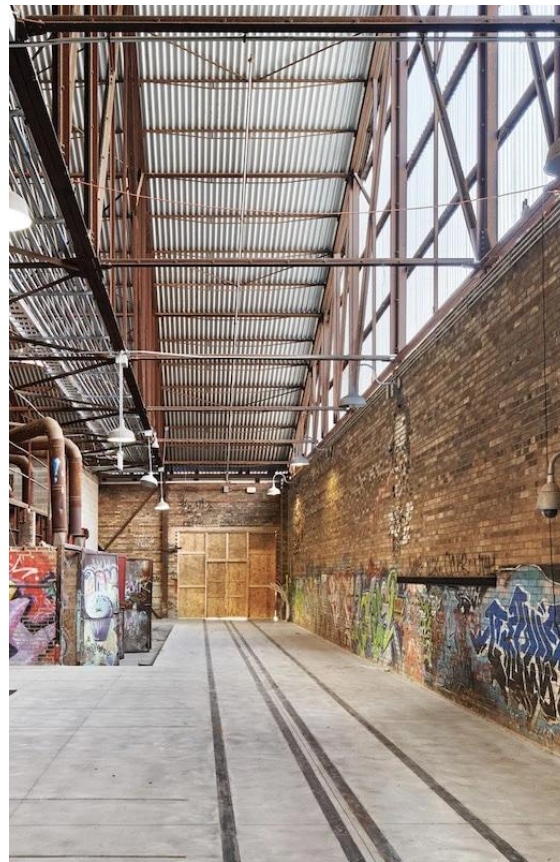
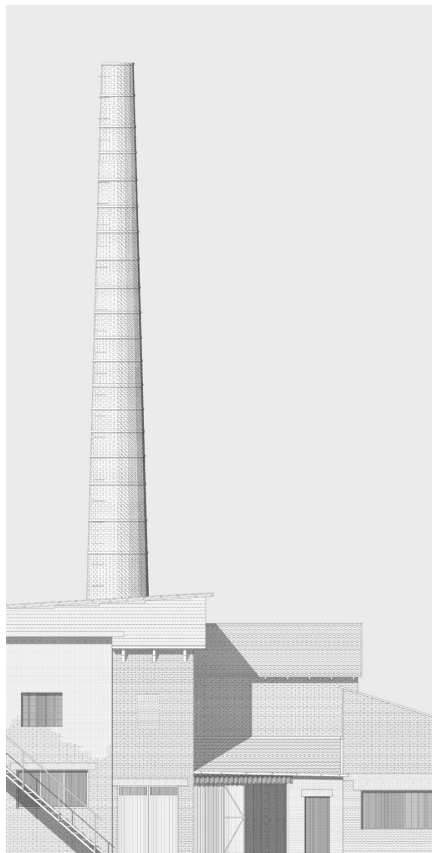
013

014

126

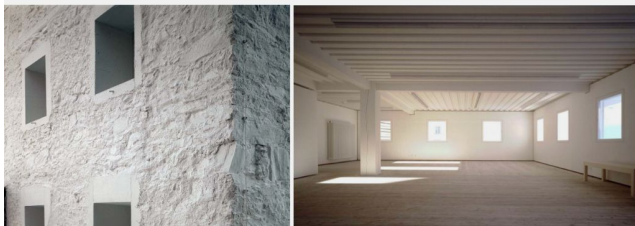

JÓSZAI ÁGNES • ÁTVÁLTOZ(TAT)ÁS
Adaptív újrahasznosítás

„Elkendődés”

A leöntés, átfestés művelete – az egységesítésen túl – eszköze lehet az identitás-változtatás óhajának is. Jelzésértékkel bírhat, kifejezheti, hogy a ház történetében új korszak kezdődik, a narratíva és az identitás megváltozik.

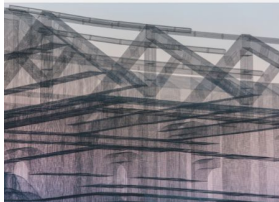

„Yellow House”, Films, Svájc • Valerio Olgiati • 1999

» Valerio Olgiati filmje „Sárga háza” immár kívül-belül hófehér építészeti kiállítótér. Üres hű lett volna, mely nem rendelkezik történeti jelentőséggel? Mai formájában a megszokott bájt hordozó alpesi házak helyett egy (utólagos kalapács-ütésekkel) durvává munkált szobrászati memento.

„Visszaidéző”

Művészet és építészet finom frekvenciáira hangolódván elveszett térstruktúrákat is vissza lehet idézni. Természetesen nem azonos a letűnt kor stílusában való építés anakronisztikus eljárásával.

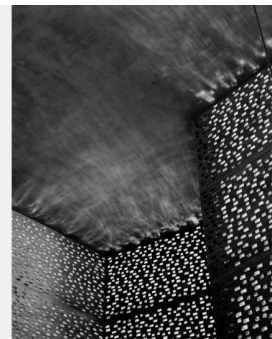
Santa Maria Maggiore di Siponto, Manfredonia, Olaszország • Edoardo Tresoldi • 2016

» Edoardo Tresoldi szobrászművész drótvázból emelte ismét térbe az egykor a helyszínen magasló ókeresztény templomot. A meglévő régészeti leletekre pontosan telepített struktúra régészet és építészet kapcsolatának innovatív újraforgalmazása, miközben léptéke révén elmossa a határvonalat építészeti és szobrászati, áttörtsége révén tájépítészeti és építészet között is. Minden ízében helyspecifikus, egyedi, költői. Homályba vesző részletek, szövedékek, tűnőkeny illúzió, a hely emléke, filigrán vonalú, levegőbe szerkesztett ceruzarajolat. Egyszerre konzervatív, rekonstruáló, mégis nagyon kortárs.

„Porózus”

Külön kategóriát képezhet a külső-belső téri hovatartozás összemosása. A már nem vagy alig létező térhatároló elemek perforált jelleggel való visszairása esetén az átváltoztatott tér egykori belső tere nyitott, vagy fedett-nyitott átmeneti térére alakulhat. Hasonló módon, meglévő térfal vagy kubus tudatos lyuggatásával szintén téri minőséget válthatunk.

Peter Zumthor • Kolumba • Köln, Németország • 2007
» elemzés az 5. fejezetben

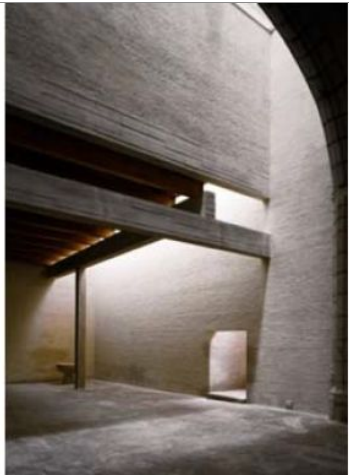
„Felnesemítő”

Ha a cél az új, magas minőségű, patinás felület létrehozása.

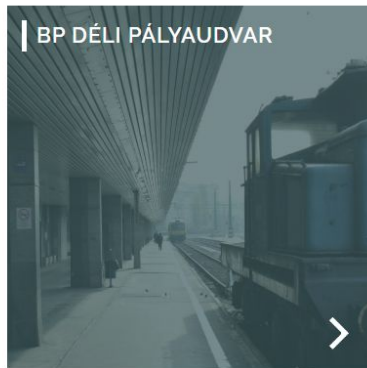
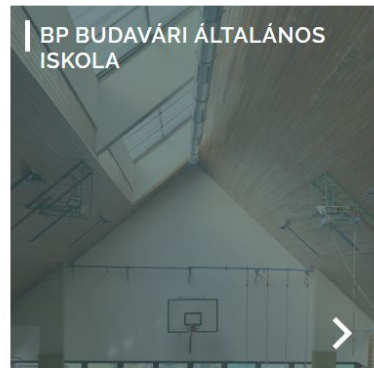
Ballo múzeum, Treviso, Olaszország • Heinz Tesar • 2015

» A trevisoi Ballo Museum egy XVI. századi kolostor. A második világháború után súlyán minőségben megépített 1952-es bejárati homlokzatot teljesen újraforgalmazták: keresztformájú, fehér cementtel kevert carrarai márványból öntött műköltöt homlokzatot kapott, mely harmonizál a belsőben megjelenő marmorinóval, homokszínű stukkofelületekkel, terrazo járófelületekkel. A múzeum bővült is, mert egy hosszúkás, lefedett belsőudvar fogadóterré alakításával gazdagodott. Összképében mégis a nyugodt, patinás, igényes felületek határozzák meg leginkább új identitását: a felületi minőség több kategóriával feljavított igényessége.

Csonka Pál Doktori Iskola

Kóródy Anna: "Folytonosság és újítás. Örökségvédelem és kortárs építészet határterületei Spanyolországban" (2016)

 1945 UTÁNI
ÉPÍTÉSZELETÜNK

- Összes
- Épülettípus / →
- Funkció →
- Megyék →
- Települések →
- Építésszek →
- Építési korszakok →

Térkép
Adatbázis

Támogatott kutatások: "Tudásbázis létrehozása hazai építészetünk 1945-89 közötti időszakáról - kooperációs részvételű kutatás az 1945 utáni építészeti örökségünk dokumentálására" (témavezető: Vukoszávlyev Zorán PhD)

Építőművészeti Doktori Iskola – doktoranduszok kiemelkedő munkái
Partizan Architecture (Müllner Péter, Major Zoltán): A cserépváraljai Munkás Szent József templom felújítása

Építőművészeti Doktori Iskola – doktoranduszok kiemelkedő munkái
Deichler Jakab (Deicler Tímea, Jakab Dániel): Grössling városi fürdő és könyvtár, Pozsony (nemzetközi pályázat)

o1

A műemlék-
védelem táguló
körei

o2

A megismerés
folyamata

o3

Adaptív
újrahasznosítás
az oktatásban

o4

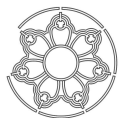
Kutatások a
doktori
iskolában

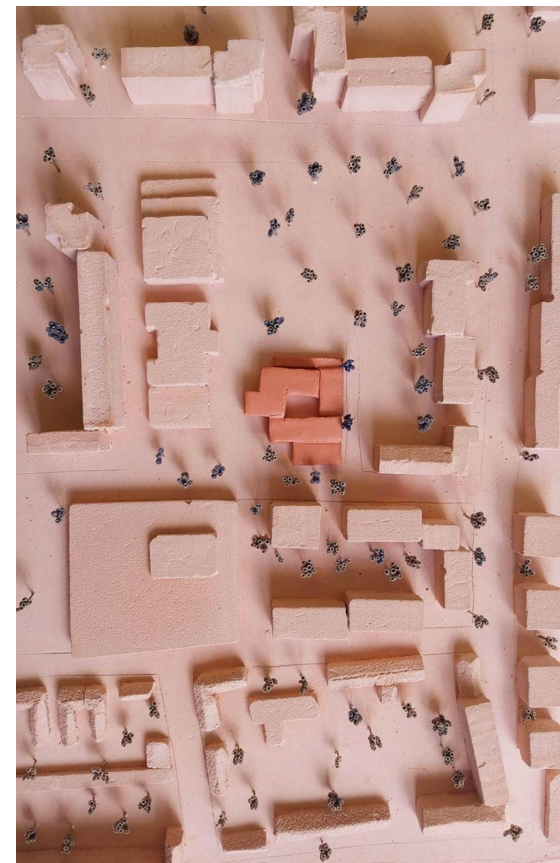
o5

Egyéni hallgatói
témák,
diplomatervek

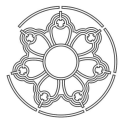
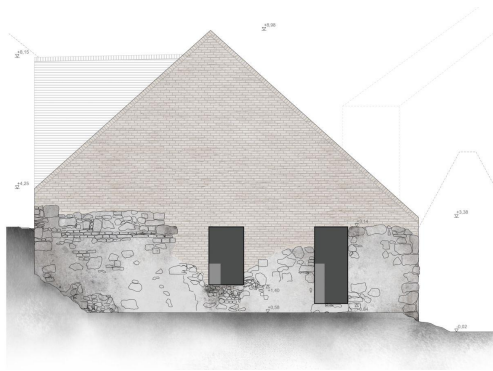
o6

Építészet
tyúklépésben

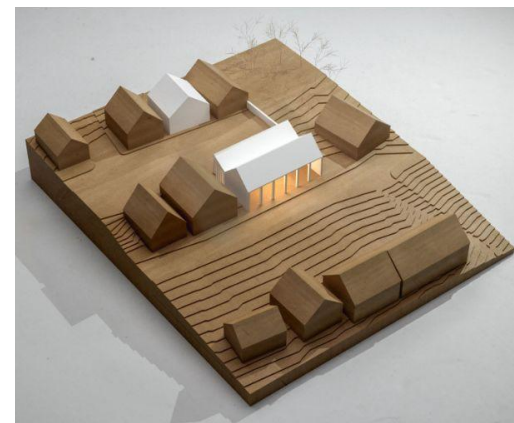
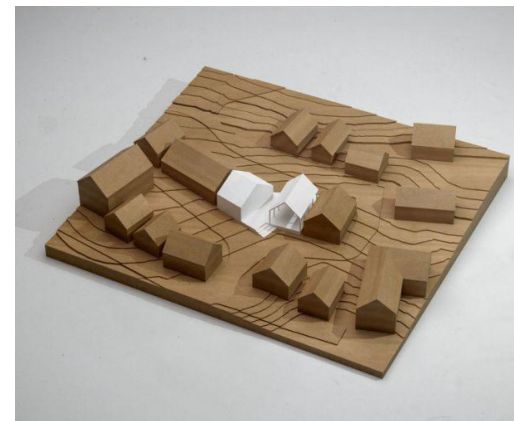
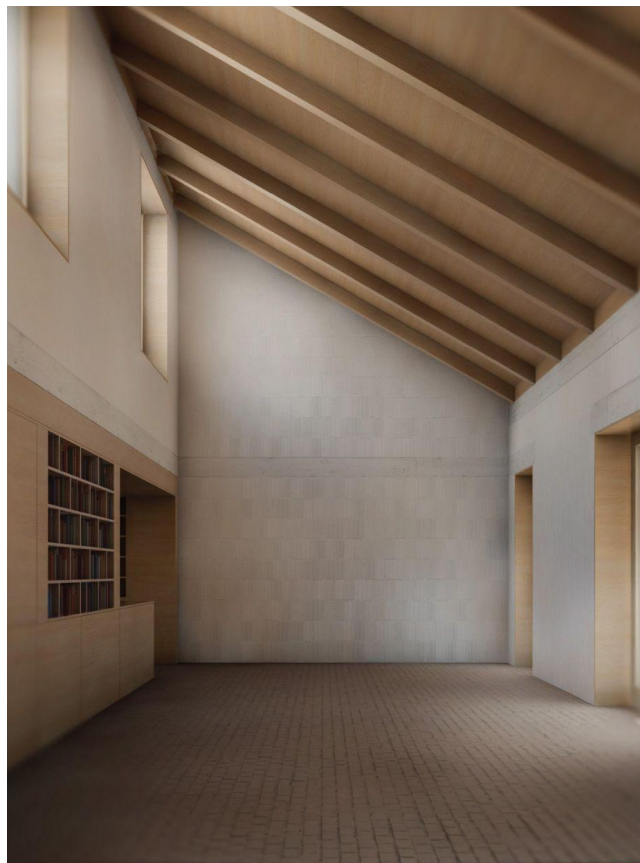

Gill Blanka: Adyváros Városközpont rehabilitációja, Győr – 2023 (témavezető: Kronavetter Péter DLA) ▶
Szocialista modern építészet újragondolása, interjú az eredeti tervezővel, Józsa Máriával ▶

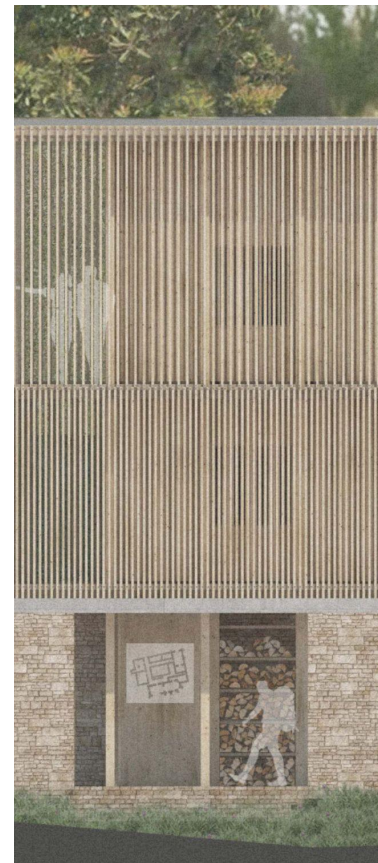

*Varga Bianka: Pásztói monostor-malom és környezete rehabilitációja, 2016. (témavez: Vukoszávlyev Zorán PhD)
MÉK-MÉSZ diplomadíj, 2016.*

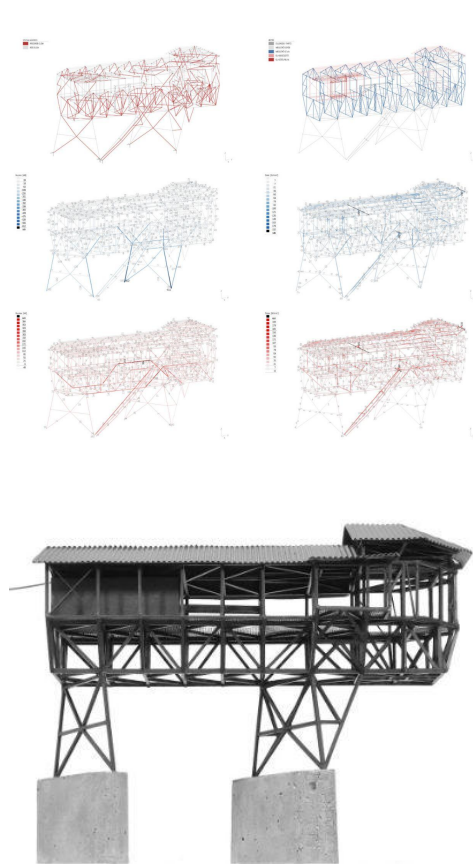

Rátgéber László: A palkonyai pincesor revitalizációja – 2021
Hauszmann-díj 2022, MÉD Média Építészeti Díj 2022 tervek kategória (témavezető: Kronavetter Péter DLA)

Tihanyi Dóra: A kőkúti pálos kolostorrom és környezetének revitalizációja – 2023
MÉSZ-MÉK Műemlékvédelmi Tagozat Díja 2023, MÉD Terv kategória Közönségdíj 2023, Piranesi hallgatói
terv díj – Mention (témavezető: Kronavetter Péter DLA)

Klenóczky Dániel: Szénrakodó revitalizációja, Esztergom – 2023
BETA Architecture Awards 2024 Graduation Projects – Mention (témavezető: Kronavetter Péter DLA)

o1

A műemlék-
védelem táguló
körei

o2

A megismerés
folyamata

o3

Adaptív
újrahasznosítás
az oktatásban

o4

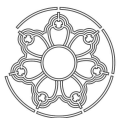
Kutatások a
doktori
iskolában

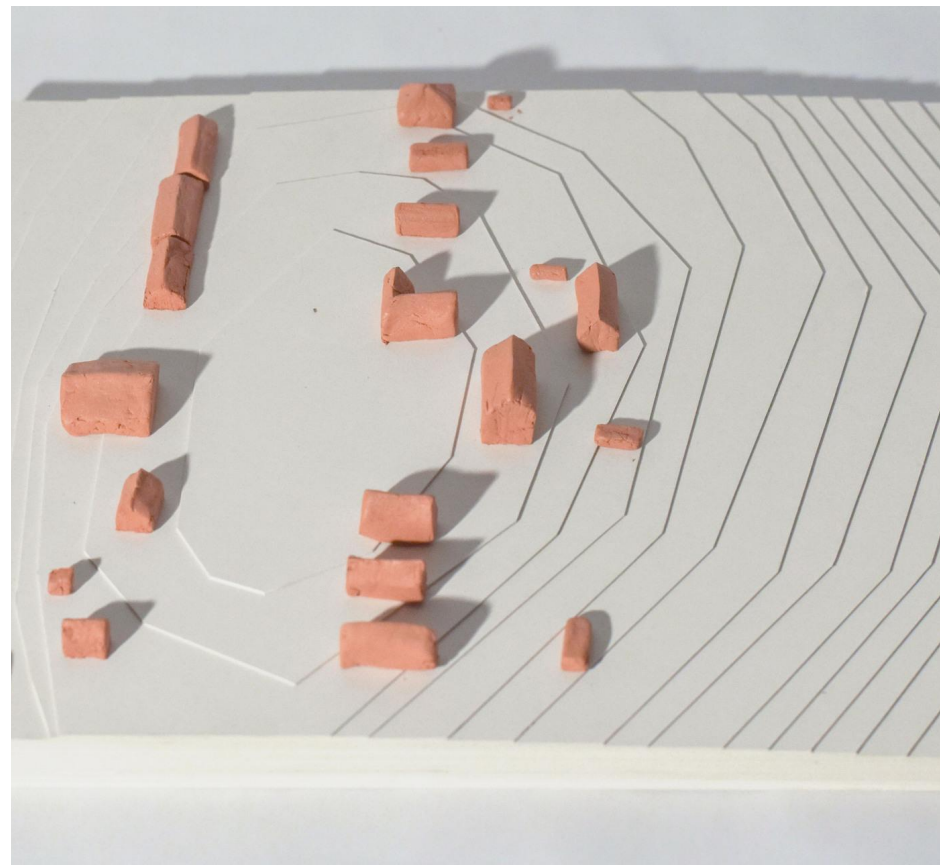
o5

Egyéni hallgatói
témák,
diplomatervek

o6

Építészet
tyúklépésben

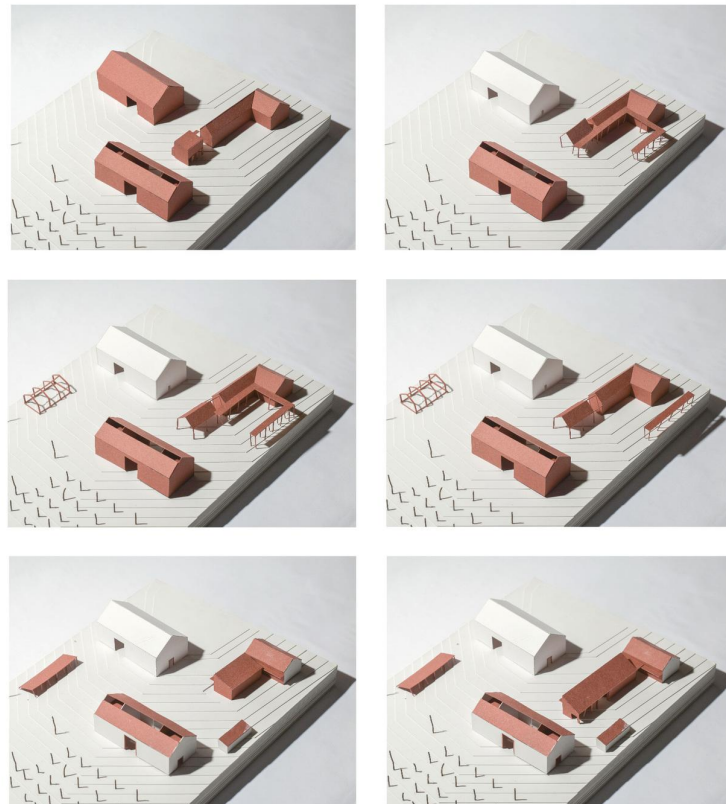
Érsek Máté: Építészet tyúklépésben / Odakozmált örökség
Diplomaterv 2024 – Hauszmann-díj 2024

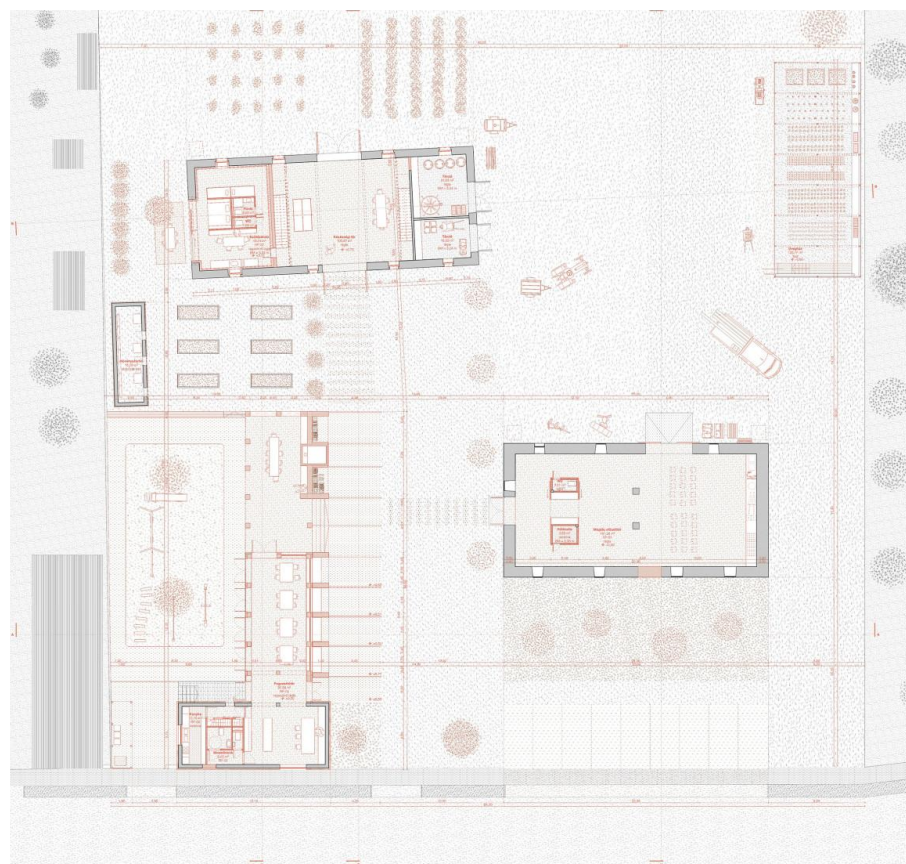
“jó lenne valamiben hinni, mert olyan ez a világ, mintha valaki szívességből csinálta volna bontott égből meg maradék tengerből egy szebb bolygó ledózerolása után, hat nap alatt, és csak a szigszalag, a bálamadzag, a gumipók meg az irigység tartja össze az életünket [...]

Érsek Máté: Építészet tyúklépésben / Odakozmált örökség – a diplomaterv mottója

Bödőcs Tibor: Meg se kínáltak

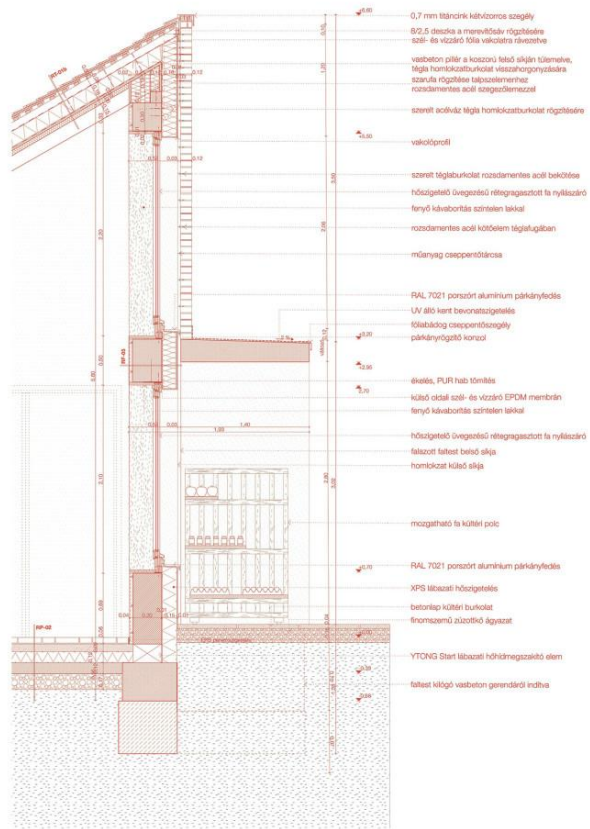

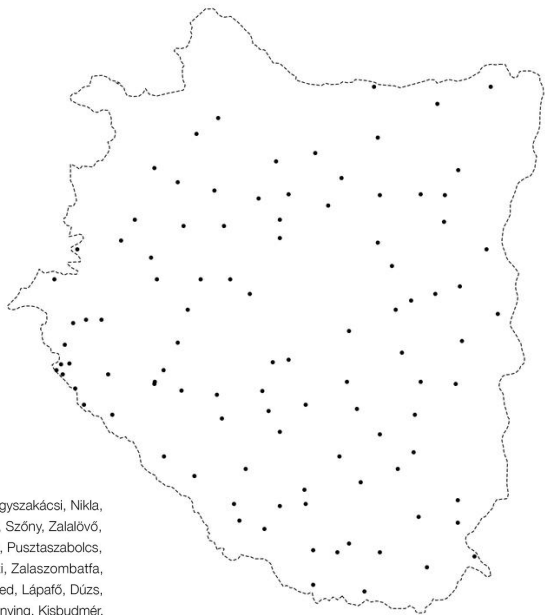

Érsek Máté: Építészet tyúklépésben / Odakozmált örökség

Diplomaterv 2024

Héreg, Pankasz, Drávaiványi, Lovasberény, Nagyszakácsi, Nikla, Baglad, Bödeháza, Szalatnak, Keszőhidegkút, Szőny, Zalalövő, Mátyásdomb, Szarvasd, Somogyfajsz, Csénye, Pustaszabolcs, Csöngye, Pölöskefő, Ósi, Rinyaszentkirály, Lázi, Zalasombatta, Tornyiszentmiklós, Zámoly, Lendvadedes, Kölked, Lápafő, Dúzs, Nemespátró, Pákozod, Füle, Daruszentmiklós, Enying, Kisbudmér, Cece, Fürged, Csabrendek, Szilágy, Véménd, Görcsönydoboka, Szőke, Gerde, Szaporca, Somogyhárságy, Zalamerénye, Kőcsk, Adásztevel, Nemeskolta, Szentpéterfa, Csipkerek, Bébaltavár, Alsórajk, Senta, Gyugy, Lengyelőtli, Városlőd, Mezőcsokonya, Szabás, Németbánya, Zajk, Gyöngyfa, Balinka, Nagyesztergár, Szergény, Dör, Szákszend, Kesztlóc, Szárász, Kára, Kisszőlős, Felsőszenterzsébet, Lendvajakabfa, Lad, Nemesmedves, Gétye, Kisvásárhely, Kaposkeresztúr, Mindszentgodisa, Lulla, Sénye, Somogyeszti, Somogyzsitta, Tabajd, Nagylók, Csatka, Szentegát, Sáska, Szulok, Lovászpátona, Salomvár, Ugod, Potyond, Kálóz, Csáfordjánosta, Sárszentlőrinc, Csertalokos, Rinyaujlak, Pilismarót

Érsek Máté: Építészet tyúklépésben / Odakozmált örökség
100 további dunántúli értékes épületegyüttes és helyszín feltárása

o1

A műemlék-
védelem táguló
körei

o2

A megismerés
folyamata

o3

Adaptív
újrahasznosítás
az oktatásban

o4

Kutatások a
doktori
iskolában

o5

Egyéni hallgatói
témák,
diplomatervek

o6

Építészet
tyúklépésben

